

Luko Paljetak

ČERUPANJE ANĐELA

Osobe:

SLAVKO
SIMON
JUSTIN
PETAR
ALEN
GLORIA

Zbiva se u planinskoj kući za odmor, sagrađenoj na samom rubu provalije.

I. ČIN

1.

(Soba u planinskoj kući. S jedne strane, do prozora, djelomice zakrivenom zavjesom s diskretnim uzorkom nalik na cvijeće vodenih ljiljana, sjede dva postarija čovjeka u večernjim odijelima i igraju mali stolni nogomet. Pokraj kamina od rustičnog planinskog, granitnog kamenja, u kojem ugodno gori vatra od hrastova drva s nekoliko brezovih cjepanica, što plamenovima daje povremeno plavu,

gotovo tirkiznu boju, u naslonjaču drijema, u kućnom haljetku, vrlo star čovjek povremeno kimajući glavom. Pokraj kamina, u povišenom dijelu sobe, stoji stol postavljen za večeru. Ulazna vrata su s lijeve strane, pokraj stubišta koje vodi na gornji kat te kuće sagrađene visoko u planini, na rubu duboke provalije. Zimsko je doba. Vani pada gust težak snijeg nošen vjetrom koji se u sobi ne čuje. Jedini zvuk koji u njoj vlada pucketanje je vatre u kaminu, zveckanje lopte i mehaničkih igrača malog nogometa. Iznad stola na zidu visi glava prepariranog divojarca. Kao da negdje kuca sat koji se ne vidi. Zapuši vjetra u prozoru povremeno donose pljuskove snijega.)

SLAVKO: (*Naglo*) To je bio čist prekršaj.

SIMON: Nije, dragi moj, nije. Tvoj se branič nije snašao. Odnosno, oba tvoja braniča nisu se snašla. Ostario si, prijatelju. Refleksi su ti sve sporiji.

SLAVKO: Gluposti. To je bio čist...

SIMON: Jučer si bio puno...

SLAVKO: ...prekršaj.

SIMON: ...brži. Puno bolji.

SLAVKO: To zaslužuje udarac s bijele točke.

SIMON: Tko to kaže?

SLAVKO: Ja.

SIMON: Ovdje smo suci i ja i ti, dakle...

SLAVKO: Ovo si jedva izbjegao.

SIMON: Čuvaj ti svoja vrata.

SLAVKO: Evo i ovo zaslužuje kaznu. Vidiš...

SIMON: Vidim da ti večeras ne ide. Uostalom, ja sam tvoj gost, a gost je...

SLAVKO: Jesi moj gost, već deset godina, o čemu govoriš!?

SIMON: O tome da si, evo, dobio drugi gol... Ovo je moj Ronaldo.

SLAVKO: Ne znam zašto sam te uopće primio ovdje k sebi.

SIMON: Dok ti razmišljaš ja ću izabrati vino za večeru. (*Diže se i daje znak Petru koji čitavo vrijeme stoji pokraj vrata. Petar izlazi i vraća se s dvije boce.*)

JUSTIN: (*Trgnuviši se u naslonjaču pita:*) Je li došao Ilko?

SIMON: Nije. Možda neće doći večeras.

JUSTIN: O, o, kako to? Trebao bi doći. Sigurno ga je spriječilo ovo nevrijeme. O, o, nije došao... (*Ponovno zadrijema.*)

- SLAVKO: Ilko možda neće doći večeras. To smo ti već rekli.
- SIMON: Hoćemo li Merlot ili Cabernet?
- SLAVKO: Cabernet Sauvignon.
- SIMON: Nema ga više.
- JUSTIN: (*Opet se prene iz drijemeža.*) Nema Ilka, o, o... (*Petru*) Petre, upali izvanjsku svjetiljku. Za svaki slučaj. Ako... Nije mi jasno zašto nema Ilka. Nikako mi to nije jasno. To je jednostavno neoprostivo, ne-ooo-pros-ti-vooo. (*Opet zadrijema.*)
- SLAVKO: (*Simonu*) Onda ćemo Cabernet. (*Justinu*) Sigurno ga je spriječila ova mećava. (*Petar stavlja bocu Caberneta na stol, izlazi s bocom Merlota i opet se vraća na svoje mjesto pokraj vrata.*)
- SIMON: (*Slavku*) Hoćemo li nastaviti?
- JUSTIN: (*Prene se.*) Upalite svjetiljku... To je ne... o... (*Opet zadrijema.*)
- SLAVKO: Hoćemo. (*Petar upali izvanjsku svjetiljku i vrati se na svoje mjesto. Zastakljeni dio masivnih ulaznih vrata osvijetli se. Slavko priđe Justinu i pokrije starcu noge kariranom vunenom dekom. Vрати se za stol k Simonu. U tom trenutku čuje se lupanje na vratima.*)

2.

- (*Petar otvara vrata. Ulazi Alen. Crven je u licu i sav prekriven snijegom. Tridesetak mu je godina.*)
- ALEN: (*Otresu snijeg ispričavajući se.*) Žao mi što vam smetam, gospodo, ali auto mi je zapeo u snježnom nanosu. Nisam se nikako mogao... Oprostite... Samo dok ne prestane ova oluja...
- SLAVKO: Pravo je čudo da ste baš našli, gospodine...
- ALEN: ...Alen. Ime mi je Alen. Ugledao sam vaše svjetlo, inače...
- SIMON: Cesta ovuda vrlo je krivudava, odnosno zakučasta, teško prohodna. U svakom slučaju, dobro ste došli, Alene. Ja sam Simon, a ovo je moj stari, dugogodišnji prijatelj Slavko.
- SLAVKO: Mi smo ovdje na osami. Rijetko nas tko posjećuje.

- ALEN: Dok ne prođe ova oluja, pa ću ja onda...
- SIMON: Ne, ne, nikako. Samo vi ostanite s nama noćas.
- SLAVKO: Dugo smo na vas čekali, dugo.
- ALEN: Na mene!?
- SIMON: Ne, ne na vas, nego na posjetitelja. Mi smo, znate, vrlo osamljeni ovdje u ovoj kući na rubu planine.
- SLAVKO: Jedva čekamo da nam netko dođe. To nas zaista obraduje. Pridružite nam se.
- ALEN: Hvala. Vi ste vrlo gostoljubivi. Ipak, čim oluja prestane ja ću...
- SIMON: Nećete vi nigdje! (*Stanka.*) Ostat ćete ovdje s nama. Ovdje je ugodno. (*Priđe kaminu i doda još jednu brezovu cjepanicu na vatru. Zatim se opet vrati za stol.*)
- JUSTIN: (*Prene se iz drijemeža.*) Je li došao Ilko?
- SLAVKO: (*Alenu*) Ovo je naš najdragocjeniji prijatelj, Justin, najstariji član našeg društva.
- JUSTIN: (*Alenu*) Ostajete li s nama noćas?
- ALEN: Ne znam. Ja bih najradije...
- JUSTIN: Željni smo novih lica. Nove, svježije krvi...
- SIMON: Ostaje, Justine, gospodin ostaje.
- JUSTIN: To me neobično raduje, gospodine...
- ALEN: ... Alen.
- JUSTIN: Pridite vatri da se malo ugrijete. (*Opet zadrijema.*)
- ALEN: Ja bih se radije povukao u neku drugu sobu, da vam ne smetam.
- SLAVKO: Nikako. Ostat ćete ovdje s nama. Jedva smo dočekali da se pojavite.
- ALEN: Vi ste ovdje na kraj svijeta.
- SIMON: To je ono što mi volimo.
- ALEN: Ja to ne bih mogao podnijeti. Ja volim akciju, kretanje, dinamiku. Volim biti među ljudima, ići iz jednog grada u drugi, živjeti punim životom. Naravno, ja ne mislim da vi...
- SLAVKO: Hoćete malo konjaka? (*Iz bara uzima bocu i toči konjak u tri čaše.*) Nikada ne pijemo konjak prije nego nam netko ne dođe. (*Pružaju mu čašu.*)
- ALEN: To znači da ga rijetko pijete... (*Otpije dobar gutljaj.*) Dobar je.

SIMON: Kad sam ja bio mlad kao i vi, i ja sam volio kretanje, akciju, druženje s ljudima. Sada sam postao izbirljiviji. Dovoljna su mi moja tri stara prijatelja.

SLAVKO: I meni. Znate, Alene, iskreno govoreći, nikad nisam posve uspio uspostaviti pravi odnos s ljudima, uvijek sam se razočarao. Sada nakon toliko godina konstantne razočaranosti, nije mi ostalo gotovo ništa, nikakav užitek osim...

ALEN: ...stolnog nogometa.

SLAVKO: Ne, to mi onako, u međuvremenu...

ALEN: Meni se to ne događa. Ja sam u neprestanom dodiru s ljudima. Uvijek doživljavam nešto novo, izazovno, nepredvidivo.

SIMON: Vi ste s mora?

ALEN: Jesam, ali ja silno volim planine. Svake godine idem na snijeg. Ne znam kako mi se ovo moglo dogoditi. *(Popije ostatak konjaka. Petar mu uzme čašu i odnese je, zatim se vrati na svoje mjesto pokraj vrata.)*

SLAVKO: Nadam se da niste bezosjećajni. Ljudi vašeg zanimanja često moraju biti takvi.

ALEN: Oprostite, ali ja vam nisam rekao čime se bavim.

SIMON: Vi ste predstavnik neke velike trgovačke firme, zar ne?

ALEN: To je nevjerojatno, bog me ubio ako nije!

SIMON: Trgovački posrednik? Je li tako?

JUSTIN: *(Trgne se iz sna.)* Je li došao Ilko? O... o...

SLAVKO: Nije, Justine, nije. Izgleda da neće doći večeras. *(Petar pride Justinu i ponovno mu, još bolje, zavije koljena u kariranu deku.)*

ALEN: Kako ste znali? Kako ste pogodili?

SIMON: Po vašem odijelu, vašem načinu govora, gestikulaciji, pa čak i po boji glasa.

ALEN: To je rijetka osobina.

SIMON: Mi imamo vrlo razvijen dar zapažanja. Mi smo vam oni kojima ništa ne promiče.

ALEN: Svakome uvijek nešto promakne, zar ne? Ne može se uvijek...

SIMON: Vidjet ćemo.

SLAVKO: Nas dvojica ovdje, znate, umirovljeni smo odvjetnici.

Naša struka zahtijeva savršeno poznavanje ljudske prirode, zato je stalno izučavamo, razvijamo moć opservacije.

ALEN: I moj posao traži dobro poznavanje ljudske naravi. Ne možeš ništa nekome prodati ako ga ne možeš pročitati, kako ja to kažem, ako ne možeš otkriti njegove slabe strane. (*Smije se.*) Što se tiče zakona, ne volim imati puno posla s njim. Ja sam, znate, rođen u kvartu gdje svi odmah bježe čim ugledaju policajca. (*Smije se.*)

SIMON: Niste jedini. I u nas su svi takvi. Gotovo svi. (*Primijeti da je Alen sav mokar i iznuren.*) Nego, vi ste posve mokri i pomalo umorni. (*Petru.*) Petre, odvedi gospodina gore da se presvuče i uredi za večeru. (*Petar daje Alenu znak da pođe za njim.*)

ALEN: Htio bih telefonirati svojoj ženi, da se ne brine.

SLAVKO: Mi ovdje nemamo telefon. Ni fiksni ni mobilni. Nikad nismo imali potrebu za njim.

ALEN: (*Slegne ramenima.*) Nema veze, nije važno. Ne moram. Bilo kako bilo, ne znam kako da vam zahvalim na vašem gostoprimstvu.

SIMON: Već ćemo nešto smisliti. Samo se vi presvucite. (*Alen odlazi za Petrom na gornji kat.*)

3.

(*Simon sa stola skida stolni nogomet i sprema ga u ormarić ispod prozora. U sobi zavlada tišina.*)

SIMON: Nećemo više igrati.

SLAVKO: Nećemo (*Stanka*)

SIMON: Nisam siguran da je Alen »pravi.«

SLAVKO: Zašto ne bi bio? Ja mislim da baš jest, da je vrlo pogođan.

SIMON: Tebi je svaki pogodan. (*Stanka*) Sjećaš li se ispita na zadnjoj godini? Profesor je pitao: »Kako Cesare Beccaria definira svrhu kazne?« Ti si kao iz topa odgovorio: »Nije svrha kazne mučiti i uciviliti neko osjetilno biće, niti već učinjen zločin izgladiti kao da nije učinjen.

- SLAVKO: (*Nastavlja*) »Mogu li jauci nesretnika dozvati natrag u vrijeme koje je prošlo i napraviti kao da nije učinio djela koja je učinio«, tako sam odgovorio, istina je. A tebe je pitao: »Što znaš o negativno zakonskoj dokaznoj teoriji?«
- SIMON: Odgovorio sam, pomno birajući riječi: »Zakon propisuje kakvoću i količinu dokaza bez kojih sudac ne smije osuditi okrivljenika, ali ga istovremeno ovlašćuje da, uzimajući u obzir sve dokaze kao cjelinu...
- SLAVKO: ... sam ... tako sam ti došapnuo (*Smije se.*)
- SIMON: ... sam, na osnovi vlastita iskustva, prosudi jesu li dokazi koji postoje doista dostatni za osudu.
- SLAVKO: Profesor je bio strog.
- SIMON: Ti si naprotiv bio previše mekan prema ljudima, Slavko. I sada si ponekad mekan. Ja ti to ne zamjeram. Time sve postaje zanimljivije. (*Kratka stanka.*) Ipak mislim da Alen nije...
- SLAVKO: Zašto tako misliš?
- SIMON: Njegovo odijelo, kako si točno primijetio, potvrđuje mogućnost da je Alen pravi. Vrlo je skupo. I kaput također. Od Armanija. On je i vrlo uspješan trgovački posrednik, ali to još nije dovoljan razlog za optužbu...
- SLAVKO: Naravno da nije. U to smo se već nekoliko puta uvjerali. Ali, priznat ćeš, stari prijatelju, u tome ima dovoljno mogućih okolnosti, pravih indicija, nekih pokazatelja...
- SIMON: Ima. Nadam se da ima. Vidjet ćemo. Ne bih htio da nam ova večer prođe bez...
(*Čuje se zvono na vratima. Petar otvara. Ulazi Ilko. Brzo skida kaput i stavlja ga pokraj Alenova koji se još cijedi od rastopljena snijega.*)
- ILKO: Vani je prava ludnica. Ispričavam se što kasnim. Gotovo sam sletio s ceste u provaliju. I to ne jedanput.
- SIMON: Nadam se da zbog toga nećeš biti u manjoj formi noćas.
- ILKO: U pravoj ću formi biti tek kada nešto pojedem. Ovdje nešto dobro miriše...
- JUSTIN: (*Trgne se iz drijemeža.*) Možeš, ali samo ako pogodiš koga imamo večeras.
- ILKO: Koga?! Trgovačkog posrednika. Gdje ste ga sakrili? Vidio sam njegova kola koja su se zaglavila dolje u snijegu.

Samo mladi voze takva kola, mladi i uspješni. Došao je nedavno. Ovdje vidim njegov kaput, još mokr od snijega. (*Prilazi Alenovu kaputu.*)

U džepu su mu sigurno i posjetnice. (*Pruž a ruku u unutarnji džep Alenova kaputa i vadi posjetnicu.*) Da. Imao sam pravo. Trgovački posrednik.

SLAVKO: Bravo, Ilko! Vidim da si u formi kao i do sada. To je dobro. To je vrlo dobro.

JUSTIN: (*Ilku*) Simon misli da Alen neće biti pravi. Slavko se s tim ne slaže. On misli suprotno.

ILKO: Što ti misliš, Justine?

JUSTIN: Ja mislim da hoće. Trgovački je posrednik. Uspješan. Ima dosta novca i može ga trošiti kako hoće. Osim toga, mislim da voli piti – cuga konjak kao spužva... Da. (*Ponovno zadrijema.*)

5.

(*Silazi Alen.*)

ALEN: Sada se puno bolje osjećam. Iskoristio sam prigodu, gospodo, da promijenim hlače. Nogavice su mi bile sasvim mokre, pa sam uzeo jedne iz vašeg ormara. Nadam se da se ne ljutite. Bojim se da su moje hlače posve uništene. U svakom slučaju, ja ću vam to nadoknaditi, na ovaj ili onaj način, kako se dogovorimo.

SIMON: Dobro ste učinili. To su hlače jednog našeg prošlog gosta. Ostavio ih je prije nekoliko mjeseci. (*Slavku*) unatoč tome, Slavko, uvjeren sam da on nije pravi.

SLAVKO: Nemaš pravo. Vidjet ćeš da nema boljeg od njega. Nije važno voli li tko ili ne voli odvjetnike, državne tužitelje, pravobranitelje, pravne zastupnike i tako dalje, bez obzira jesu li oni sadašnji ili bivši...

ALEN: Gospodo, ne shvaćam o čemu govorite. Mislim da ipak, pogađam o čemu se radi. Vi se još uvijek prepirete zbog nekog starog spora, zar ne?

ILKO: O... oni to rade već četrdeset godina. Ne obazirite se na to.

ALEN: Ne bih htio da...

SIMON: Sve do odlaska u mirovinu ja sam, znate, bio sudac ka-

znenoga suda, a Slavko je bio tužitelj – strah i trepet svih kriminalaca u bližoj i daljnjoj okolini, uključujući i one prekogranične. A Ilko... njega još niste upoznali... On je...

ALEN: (*Ilku, pružajući mu ruku.*) Drago mi je, gospodine, ja sam Alen, trgovački posrednik u firmi za prodaju luk-suzne robe svake vrste. Da mi auto nije zapeo u snijegu, pokazao bih vam uzorke. Vjerujem da bi se našlo i nešto za vas, ili za neku vašu prijateljicu, staru, ili novu. O, i te kako bi se našlo. Zahvalan sam vašim prijateljima na gostoprimstvu.

ILKO: To je naša obveza u ovoj kući, ovdje, daleko u planini, bogu iza leđa, u vukojebini, kako se to obično kaže, negdje nakraj svijeta i dosega...

ALEN: Pretjerujete, gospodine. Osim toga, ja nikad ne upotrijebjavam takve riječi. To nije dobro u mojem poslu, premda ponekad, priznajem, treba biti prirodan, što prirodni i što bliži svome klijentu, njegovoj kulturi, njegovoj psihologiji, njegovoj želji za nečim boljim, višim...

ILKO: To me posebno zanima, gospodine Alene, taj vaš posao. Moram reći i da vam pomalo i zavidim: sva ta putovanja, svi ti susreti s ljudima svih vrsta, muškarcima, i ženama, svi ti kontakti, izazovi...

SLAVKO: Ilko je, znate Alene, bio dugogodišnji javni pravobranilac, jedan od najboljih.

SIMON: Najbolji.

ILKO: (*Nastavlja*) Moram reći da vam na tome zaista zavidim, gospodine Alen.

ALEN: Nemate na čemu, prijatelju. (*Vidjevši da se možda malo prenaglio.*) Oprostite, ja tako govorim svima, čim stupim s nekim u malo bliži kontakt. To stvara povjerenje, razbija barijeru. Razumijete, prijatelju? Kao kad ste s nekim pod kišobranom... Nadam se da se ne ljutite.

ILKO: Naprotiv. Kažem: ja vam zavidim na toj mogućnosti da puno putujete, vidite mnogo gradova, različite ljude...

ALEN: Istina je, ja dosta putujem. Ali, da vam pravo kažem, gdje god dođem ljudi su vam uglavnom isti.

- ILKO: Hoćete reći da svi ljudi imaju nešto zajedničko u ljudskom smislu, neku opću crtu koja ih povezuje i važnije je nego sve one individualne crte koje ih razlikuju. (*Simon stavlja još jednu cjepanicu u kamin. Slavko donosi tanjur, zatim pribor i čašu za Alena, i stavlja ih na stol. Petar se ne miče od vrata. U jednom trenutku ugasi izvanjsko svjetlo. Videći da se Justin trgnuo u svom naslonjaču, ponovno ga upali i nepomično stane uz vrata.*)
- ALEN: Nisam tako mislio. Znaite, kad nešto prodajete nije važno je li taj kojem nešto prodajete bogat ili siromašan, lijep ili ružan, star ili mlad, muškarac ili žena, Kinez ili Eskim... Postoje tri stvari u koje ih morate uvjeriti. (*Simon i Slavko pažljivo slušaju.*) Prvo: da će to što mu nudite dobiti za mnogo manju cijenu nego to vrijedi. Drugo: da svi ljudi na svijetu, svi koje on poznaje, to već imaju. I treće: da će njegovi najbolji prijatelji puknuti od zavisti kada doznaju da on to ima, a oni ne.
- ILKO: Želite reći da su, ukratko, dodvoravanje, pohlepa i zavist ono glavno što ljude pokreće.
- SIMON: Zahvaljujući gospodinu Alenu ovo će biti vrlo zanimljiva večer.
- SLAVKO: Uvjeren sam da hoće, Simone.

6.

- JUSTIN: (*Prene se iz prividnog drijemeža i uzvikne.*) Kad će večera?!
- SIMON: Odmah. (*Odlazi iza scene i donosi jelo.*)
- SLAVKO: Sjednimo za stol, svi! (*Sjedaju za stol. Petar pomaže Justinu, a zatim se vrati na staro mjesto.*)
- SIMON: S najvećim zadovoljstvom mogu vam preporučiti ove zapečene šampinjone, zatim biftek sa zelenim paprom i gorčicom i karipsku salatu s ananasom, sirom i lješnjacima, jer je ovdje sada teško dobiti pistacije. Kada kuham, volim pomalo i improvizirati. To osvježava čitav postupak. (*Počinju jesti.*)
- ALEN: (*Odmah se prihvati vina.*) Nekako sam ožednio. U mom poslu, znate, čovjeku se brzo osuši grlo. Gotovo mi je draže pije nego jelo.

SLAVKO: A mi volimo puno jesti. Pogotovo u posljednje vrijeme. Prije smo imali slab apetit, ali sada...

SIMON: Otkad smo počeli igrati ovu svoju igru...

ALEN: Koju?

SIMON: Obnavljamo stare sudske procese, znate. Ponovno ih vodimo, s još većim žarom i zauzetošću.

JUSTIN: Činimo to svake noći, osim ponedjeljka, petka i subote.

ALEN: Zanimljivo gospodo, ali ne vidim tome svrhu. Kada nešto prodajem, znam zašto to činim, ali ponavljati nešto što je već, reklo bi se, »prodano«, čini mi se...

SLAVKO: To je nama najvažnija stvar na svijetu. Kao da nam život ovisi o tome.

ILKO: Molim te, ne pretjeruj, Slavko. To je samo način da ne zahrđamo. Prije nekoliko godina bili smo prisiljeni poći u mirovinu.

SIMON: To nas održava. Bez te igre bili bismo prave ljudske olupine, otpad, poput onoga na dnu provalije ispod ove naše kuće.

SLAVKO: Trebalo bi je dati očistiti, ali to nije naš posao.

JUSTIN: *(Jedući, kroz zube.)* Mi smo zaduženi...

ALEN: Zadruženi?...

JUSTIN: Jedite, gospodine Alen, dugo je do jutra. Hrana vam je potrebna. Hrana daje snagu i duši i tijelu...

(Stanka. Jedu. Čuje se samo zveckanje pribora i čaša.)

SIMON: Igra koju igramo nama je duhovna hrana. Bez nje bismo zakržljali, i fizički i psihički.

SLAVKO: Bili bismo fosili, pravi fosili. Da nam jednog dana nije sinula ta zamisao, ubila bi nas dosada.

SIMON: Bljesnula nam je kao vatra u noći. Spasila nas je, ugrijala nam je smrznutu krv.

SLAVKO: Ilko se toga sjetio...

ILKO: Iznenaduje me, Slavko, što mi to ti priznaješ. Nekada ne bi, ali istina je – to nas je spasilo, pomladilo. Sve je u nama ponovno proradilo, mozak, srce, mjehur, prostata...

SIMON: Evo vam još malo vina, Alene. Nema ništa bolje od vina.

»Dobro to mi jedino je«, pjeva Anakreont, ali vi, trgovački posrednici, koliko znam više volite pivo...

ALEN: Samo vi naližite, Simone. Vino ili pivo, meni je svejedno. Ja se brzo priviknem na loše navike.

SLAVKO: Vjerujem vam, Alene.

(Dižu se od stola. Petar, koji nije s njima jeo, posprema stol. Slavko, Simon i Justin zauzimaju prijašnja mjesta. Alen, pomalo zbunjeno, stoji nasred sobe.)

7.

ALEN: Hvala vam, gospodo. Vrlo ste ljubazni. Ja bih se sada, s vašim dopuštanjem, malo...

JUSTIN: *(Naglo.)* Alene, i vi ćete sudjelovati u našoj igri! Vidjet ćete, to je vrlo zabavno.

ALEN: Ja ću radije biti promatrač. Mislim da je to jedino što mogu.

JUSTIN: Ne, ne, Alene, vi morate sudjelovati! *(Vikne.)* Bez vas bi cijela večer propala.

SLAVKO: Tako je, Alene, vjerujte. Vi morate sudjelovati.

SIMON: Vrlo je zabavno, uvjerit ćete se u to. Vrlo je izazovno obnavljati stare procese, ponovno imati stare slučajeve u rukama, živi materijal, raditi ponovno na njemu.

ALEN: Kažete da ste to već igrali.

JUSTIN: Jesmo, igrali smo.

SLAVKO: Naravno da jesmo.

ALEN: Kada ste to igrali?

SLAVKO: Prošli mjesec. Bila je baš ovakva oluja kao i danas. K nama, izgubivši se u planini dolutao je...

SIMON: ...jedan poznati menadžer.

SLAVKO: Nažalost, bili smo već večerali. Nije imao sreće u tome.

JUSTIN: Nije ima sreće uopće. *(Stanka)* Osudili smo ga na smrt.

ALEN: *(Smiješeći se nestašno, nastojeći biti duhovit.)* Da je večerao, to mu ne bi baš prijalo. A zašto ste ga osudili na smrt?

JUSTIN: Bio je optužen za pronevjeru i ubojstvo ljubavnice. Oslobođili su ga. Nije bilo dokaza.

ALEN: U ovoj zemlji, koliko ja znam, nema smrtnih kazne.

SLAVKO: To je i on primijetio.

JUSTIN: Kod nas ima.

SLAVKO: Mi smo ga pokušali uvjeriti da je smrtna kazna najvažniji dio naše igre, ali on nije shvaćao u čemu je bit.

SIMON: Bio je vrlo zbunjen, neprikladan za našu igru.

SLAVKO: Te hlače na vama, njegove su. Nije ih stigao obući.

ALEN: (*Smije se.*) Pa to je nevjerojatno. Ha, ha, ha! To je bio zbilja neki smušenjak. Nailazio sam na takve tipove, znate...

SLAVKO: Vi, dakle, pristaje. Sudjelovat ćete u našoj igri.

ALEN: (*Brzopleto, naivno.*) Nemam se čega bojati. Nisam ništa skrivio. Nekoliko puta bio sam prijavljen zbog pogrešnog parkiranja... To je sve. Pristajem. Počnimo!

JUSTIN: Nemojte se prenatgiliti, Alene. Na to morate potpuno dragovoljno pristati. To mora s vaše strane biti potpuno dobrovoljno.

SIMON: Naša su pravila stroga. Kad jednom pristanete, više nema natrag, znate.

ILKO: Razmislite, Alene.

JUSTIN: Kad se podvrgnete pravorijeku našega suda, morate izdržati sve do kraja. Jeste li razumjeli?

ILKO: Jeste li razumjeli?

ALEN: Jesam. Pristajem.

SLAVKO: Počet ćemo nakon deserta. Pripremit ćemo vam palačinke u vinskom šatou.

ALEN: Moja ih žena ne zna napraviti.

SIMON: A gdje je ona sada?

ALEN: Ne znam. Valjda me traži. Ne. Čeka me dolje, u hotelu, u wellnessu. Ona zna da ja uvijek radim, čak i na odmoru. Uvijek se nađe neki kupac, znate.

SLAVKO: Pretpostavljamo.

(*Slavko, Justin i Simon odlaze u kuhinju. Petar otvara izlazna vrata i izlazi. Zatim se vraća i ulazi u kuhinju zatvorivši za sobom vrata.*)

II. ČIN

1.

(*Ilko i Alen sami.*)

ILKO: Ja ću biti vaš branitelj. Naš odnos mora biti odnos potpunog povjerenja. Ne smijete mi ništa zatajiti, prešutjeti. To bi bilo nezgodno. Stvorio bi se ponor među nama. Mogli biste u njega upasti. U tom slučaju, neću vas moći braniti. Neću vas moći obraniti.

ALEN: Nema tu nikakva ponora. Uostalom, ja se nemam čega bojati. Ja sam nevin, gospodine. To je uostalom samo igra, je li tako?

ILKO: Mladiću, čujte me, nitko nikad nije posve nevin. Na primjer, kad sam ja bio mlad... (*Prekine tu misao.*) Čujte, Alene, reći: ja sam nevin, to je loša taktika na ovom našem sudu.

ALEN: Što je dobra taktika?

ILKO: Priznati neki prijestup koji nije osobito težak ili sramotan. Recimo, da niste platili neki mali porez. Ako tužitelj ipak napipa neki mali dokaz, ja, kao vaš branitelj uvijek mogu reći da ste to učinili iz plemenitih pobuda, da ste taj novac, na primjer, dali u humanitarne svrhe, nekoj udruzi, za nezbrinutu djecu, recimo...

ALEN: To je vrlo zgodno. Problem je u tome što ja nisam Robin Hood, znate što time želim reći...

ILKO: Znam.

ALEN: Sve to nema nikakve veze sa mnom. Ja sam posve čist.

ILKO: Vjerojatno jeste, Alene. Vi ste anđeo, ja vam vjerujem, međutim, vi ne poznajete ovaj naš sud. Budete li od početka tvrdili da ste nevini, to bi moglo biti vrlo nezgodno. Bolje je, kažem vam, da sami sebe malo optužite, nego da to učini tužitelj. On je vrlo sposoban, znate.

ALEN: (*Ljutito*) Ako je tako sposoban neka dokaže da sam kriv u bilo čemu.

ILKO: Dobro, Alene. Savjetujem vam ipak dvije stvari; prvo: dobro odvagajte svaku riječ koju izgovorite; i drugo: ne-

mojte se praviti da se ne bojite tužitelja, gospodina Simona. Obećajte mi to.

ALEN: *(Bezbrizno)* Obećajem.

2.

(Petar otvara kuhinjska vrata. Vraćaju se Justin, Simon i Slavko. Nose palačinke u vinskom šatou i stavljaju ih na stol.)

SLAVKO: Imate li nam što reći, gospodine Ilko, u vezi s vašim branjenikom? *(Slavko, Justin i Simon napeto očekuju odgovor.)*

ILKO: Moj branjenik kaže da je spreman odgovoriti na bilo koju optužbu koja mu se stavlja na teret.

SIMON: Da!?

ALEN: Da.

ILKO: Moj branjenik tvrdi da je nevin.

JUSTIN: Da!?

ALEN: Da.

ILKO: Ovo će zaista biti dobra parnica.

SLAVKO: Pripremimo sudnicu.

JUSTIN: Ja bih ipak preporučio gospodinu Alenu da izabere neki prijestup za koji će mu se suditi.

SLAVKO: *(Oštro)* Molim te, Justine, gospodin Alen dovoljno je punoljetan i zna kako će najbolje štititi svoju poziciju.

ALEN: Znao sam to i prije nego sam postao punoljetan. Međutim, mislim da nešto ovdje nije u redu: nisam zaprijetio. Svejedno, neka bude tako. Kad se već igramo, onda se igravimo. Neka igra počne.

(Ilko, Slavko i Simon preuređuju sobu u sudnicu. Simon sjeda za stol na kojem stoje palačinke u vinskom šatou. Slavko s lijeve strane sobe postavlja stolice za Ilka i Alenu, a Ilko s desne strane stolicu za Slavka. Justin sjedne u svoj naslonjač pokraj kamina. Digne se i uzme pladanj s palačinkama sa stola.)

JUSTIN: Nema smisla da propadnu. Pojest ćemo ih u slast – poslije. *(Nosi palačinke u kuhinju. Petar mu otvara vrata. Justin se vrati i sjedne u naslonjač. Petar zatvori vrata)*

kuhinje i stane na svoje uobičajeno mjesto, pokraj ulaznih vrata.)

SLAVKO: Žao mi je što ih Alen neće kušati dok su još vruće. Vidio bi da su naše palačinke u vinskom šatou izvrsne.

ALEN: *(Pomalo nestrpljivo.)* Nije mi stalo do njih. Počnimo.

SIMON: Mi smo još nestrpljiviji od vas, Alene.

(Svi sjednu za svoje stolice. Za trenutak zavlada tišina.)

ALEN: Prije nego počnemo, volio bih znati tko je onaj tip pokraj vrata. Niste mi ga predstavili.

SIMON: Petar? O, on je vrlo važan u ovoj našoj igri. On je spoj podvornika suda, policajca i šefa zatvora.

SLAVKO: Ima dugogodišnje zatvorsko iskustvo.

ALEN: Zatvorsko iskustvo?

SIMON: Da. Proveo je dvadeset godina u kaznionici. Zbog ubojstva.

SLAVKO: Nekad je bio vrlo naprasne naravi. Jedne se noći potukao sa ženom. Udarac je bio fatalan, premda su razlozi bili na njegovoj strani. Ja sam ga optužio.

ALEN: Vi?

SIMON: A ja sam ga osudio.

ILKO: Nažalost, ja ga nisam branio.

ALEN: *(Začudeno gleda Petra.)* S obzirom na sve to, zašto ste ga uzeli u službu, takva čovjeka?

SLAVKO: Uzeli smo ga s velikim zadovoljstvom, Alene. I više od toga – postali smo prijatelji. Zar ne, Petre?

PETAR: *(Kimne glavom.)*

SIMON: *(Naglo ustane.)* Ustanite svi! Ovaj sud zasjeda. *(Ponovno sjedne i rukom daje Slavku znak da, kao tužitelj, započne proces.)*

3.

SLAVKO: Jeste li oženjeni, Alene?

ALEN: Jesam, već 9 godina. Imam sedmogodišnjeg sina.

SLAVKO: Gdje je on sada?

ALEN: S dadiljom na moru.

ILKO: Prigovor: pitanja su nevažna.

SIMON: Prigovor se odbija. Nastavite.

SLAVKO: Vi vašu ženu vodite sa sobom? Njena vam je prisutnost važna, zar ne?

ALEN: Ona je gotovo uvijek sa mnom. Dobro izgleda. Dobar je komad. Svatko bi je poželio. To je u ovom mom poslu...

SLAVKO: I vaš šef?

ALEN: I on, naravno. Bilo bi čudno kad ne bi. Ali, ona je moja žena...

SLAVKO: Zato ste je i sada povelj sa sobom?

ILKO: Optuženi je već izjavio da je spomenuta gotovo uvijek s njim.

SIMON: (*Slavku*) Preformulirajte pitanje.

SLAVKO: Zašto nije ostala sa sinom na moru?

ALEN: Ona obožava skijanje. Molila me da je povedem. (*Trgne se i ustane.*) Znam što mi želite prikrpiti! Ako ciljate na to da mi zapostavljamo naše dijete, promašili ste. Naš sin ima svu potrebnu skrb. Nema vam ništa od toga, gospodine.

SIMON: Oluja je sve veća. Prava mećava. Bojim se da će tako biti cijelu noć.

SLAVKO: Vama je svejedno, gospodine Alen. Vi se ne bojite vremenskih prilika, zar ne? Već jutros moglo se naslutiti loše vrijeme, ali vi ste ipak pošli u planinu.

ALEN: Tko ne riskira taj i ne profitira. To je stara istina.

SLAVKO: To je vrlo pozitivan stav, ja sam ipak siguran da je vaša žena bila zbog toga jutros vrlo zabrinuta.

ALEN: Jest, bila je... u početku. Međutim, kada sam joj rekao da se radi o jednom vrlo unosnom poslu i da moram poći, shvatila je. Mogu zaraditi pola milijuna eura na opremi novog planinskog hotela koji se ovdje gradi, rekao sam joj i straha je odmah nestalo.

SLAVKO: (*Zapisuje*) Pola milijuna eura, kažete?

ALEN: Da, za sada, poslije možda i više. Radi se specijalnom materijalu s Dalekog istoka. Dobit ću ga jeftino. Uz malo sreće na carini – znate kako se to radi – zaradit ću više-struko.

JUSTIN: To je zadivljujuće.

- SLAVKO: U početku niste bili tako uspješni, zar ne, a onda ste počeli postizati sve bolje rezultate.
- ILKO: Prigovor: tužilac pretpostavlja.
- ALEN: Nije važno. Odgovorit ću. Nisam se rodio sa srebrnom žlicom u ustima, to je istina. Moj stari čitav svoj život nije zaradio toliko koliko ja zaradim za godinu dana.
- SLAVKO: Želite reći da ste naporno radili dok niste postali ovo što ste danas.
- ALEN: Nije bilo lako, ali kad danas pogledam, nije bilo ni tako teško. Prilike su mi išle na ruku. Trebalo ih je samo iskoristiti.
- JUSTIN: (*Upada.*) Naravno, Alene. Na to svatko ima pravo, i vi, i (*naglašava*) mi, i svi.
- ALEN: Reći ću vam kako je to bilo.
- ILKO: Ne morate, Alene. (*Simonu.*) Rani period života gospodina Alena nije, gospodine suče, toliko važan u ovom slučaju. Mislim da...
- SIMON: (*Prekida ga.*) Iznenadujete me, gospodine branitelju. Naprotiv, zar nije lijepo sjetiti se slatkih dana mladosti?
- ALEN: Ne, ne, dapače, rado ću vam to ispričati. Veliku ulogu u tome ima moja žena Gloria. Tada mi još nije bila žena. Da samo znate kakva je to bila cura, da staneš pa da je gledaš. Nije bilo momka koji se za njom nije okrenuo. I danas je takva, vjerujte. Da je samo vidite...
- SIMON: Možda i hoćemo, ako...
- ALEN: Svi su gubili glavu zbog nje.
- SLAVKO: A vi, Alene?
- ALEN: Ja sam se pravio nezainteresiran. Glumio sam da me ona ne zanima. Na to je pala. I na stražnje sjedište moga automobila. Tada je bilo malo takvih, brzih, sportskih. Odnosno bilo ih je, ali nisu ih tada vozili baš svi mladi momci, kao ja.
- ILKO: Mislim da je ovo nevažna digresija.
- SIMON: Nastavite, Alene.
- ALEN: Zaposlili smo se u istoj firmi. Ja sam bio tek početnik. Tek smo se bili vjenčali. Ona je dobila posao pomoćnice šefove tajnice. To sam i očekivao. Onakav komad nije mogao ostati negdje izgubljen na nižim katovima nebo-

dera te velike firme za trgovanje nekretninama. Dobila je ured na predzadnjem katu, odmah pokraj šefovog. Odatle je pucao fenomenalan pogled na grad. Fenomenalan.

JUSTIN: (*Drijemajući pokraj kamina.*) O... ooo, ja sam imao bicikl. Išli smo na piknik, vozio sam je na košari za hranu iza mene, moju Irmu... Pala je s njega i... o... ooo.

SIMON: (Justinu.) Znamo to, Justine. Pala je s njega i slomila nogu.

JUSTIN: Kuk je slomila. Više je nikad nisam vidio, moju Irmu... ooo... (*Opet zadrijema, ili to tako izgleda.*)

ALEN: I Gloria je bila fenomenalna. Namjerno je nosila do grla zakopčanu bluzu. Zato je čitavu godinu nosila kratku suknju, visoko iznad koljena. Imala je noge kao salivene. I sada ih ima. A sise... Oprostite.

SIMON: Opraštamo, Alene. Nastavite.

ILKO: Ne morate, ako ne želite, o tom govoriti, Alene. (*Simону.*) I dalje mislim da je ovo nebitna digresija...

ALEN: Čekajte, sada dolazi ono najbolje. Htio sam napredovati, a znao sam da neću tako lako. Htio sam uspjeti. Dolazio sam, nakon što svima završi posao, u njen ured gore na sedamnaestom katu. Sjeo bih za njen stol, stavio bih je sebi na koljena, zadigao joj onu kratku suknju – bilo mi je to slađe nego kod kuće u našem tada još vrlo skromno opremljenom, iznajmljenom stanu na periferiji. Polako bih je natezao glavu držeći na njenom ramenu, uživajući u onom fenomenalnom pogledu na grad. Kakav je to bio užitak.

SLAVKO: Kakav?

ALEN: To se ne da opisati.

SLAVKO: Ipak pokušajte.

ILKO: Prigovor!

SIMON: Prigovor se ne prihvaća. (*Alenu*) Nastavite. Držite se onog što je bitno.

ALEN: Voljela je taj položaj.

(*Stanka, duža nego što bi se očekivalo. Vlada potpuna tišina. Čuje se samo kako vani vjetar na mahove tuče u prozor.*)

JUSTIN: (*U poludrijemežu*) I onda – pala je...

ALEN: (*Nastavlja*) Gloria je jednog dana došla kući sva uplakana. Rekla mi je... Ona je meni uvijek sve govorila... Rekla mi je, izravno, bez okolišanja: »Šef mi je jutros rekao da će te unaprijediti ako mu se podam, ako legnem s njim. Svinja jedna! Reci mi što da učinim, Alene? Reci mi da ćeš poći i da ćeš mu u lice reći sve ono što mu kao moj muž moraš reći. Reci mu da ćeš ga razbiti, ubiti, da ćeš ga... Reci mi što da mu odgovorim?« – upitala me Gloria. »Pristani,« odgovorio sam joj. »Zar zbilja to želiš?« – upitala me razrogačenim očima. Uvijek sam, znate, volio taj njen pogled. »zar ti se on nimalo ne sviđa?« – upitao sam je. »Zgodan je, šarmantan, dobro građen...« »Sviđa mi se,« odgovorila je, »nije da mi se ne sviđa. Takav se tip sviđa ženama. I zgodan je, ali ne kao ti, Alene«, rekla je. »Osim toga, on je oženjen«, dodala je. »U tom i jest stvar«, objasnio sam joj. »Reci da pristaješ. Sve drugo prepusti meni.« Tako je i učinila.

SLAVKO: Nije htjela propustiti takvu priliku, zar ne?

ALEN: Zna li što sam ja tada učinio?

SIMON: Ne znamo. Recite nam.

SLAVKO: Što ste vi tada učinili?

ALEN: Rekao sam to njegovoj ženi. Da je muž vara s mojom ženom i da se s njom ima te večeri naći u njegovom uredu.

SIMON: Zanimljiva taktika.

SLAVKO: Nastavite.

ILKO: Nastojte to malo skratiti.

SIMON: Nikako. Čujmo sve, do u najmanju sitnicu.

SLAVKO: Rekli ste, dakle, to njegovoj ženi.

ALEN: Jesam. A svojoj sam ženi rekao da ga na to upozori, da je čula kako razgovaram s njegovom ženom.

SLAVKO: Je li to bio vaš dogovor?

ALEN: Jest, bio je. Gloria voli uzbudljive situacije.

JUSTIN: (*U polusnu*) I ja sam pao s bicikla, puno godina poslije, kao i Irma... O-ooo... i slomio kuk, kao i I... i... rma, moja Irma... Sada imam umjetni... bicikl... umjetni kuk, kao i Irma. Ne, o-ooona se udala, ima dvoje djece,...

umjetne... usvojene djece... Irma... mo-o-ooja Irma...
umjetna moja... o-ooo...

ALEN: Žena je došla u naznačeno vrijeme i našla svog muža do grla u poslu. Bila je presretna. Rekao sam joj poslije da su to vjerojatno bile samo glasine i da se ispričavam što sam je uznemirio. Dodao sam da mu ja ipak, da sam na njenom mjestu, ne bih previše vjerovao, da žena kakva je ona zaslužuje više pažnje i više nježnosti. Zacrvenjela se. Bila je vrlo zgodna, vjerujte mi. Ne kao moja Gloria, na drugi način, drukčije...

SIMON: Vjerujemo vam.

SLAVKO: Nastavite malo brže, Alene.

SIMON: Ne požurujte optuženika, gospodine tužitelju. Imamo cijelu noć pred sobom.

ALEN: Rekao sam Gloriji da sastanak sa šefom dogovori u našoj vikendici. Da kaže da ću ja biti tri dana na putu. Oduševljeno je pristao. Postavio sam skrivenu kameru. Sve je snimila. Pretpostavljate što se poslije dogodilo.

SIMON: Mi ništa ne pretpostavljamo, Alene. Vi nam morate reći što se poslije dogodilo.

SLAVKO: Što se poslije dogodilo?

ALEN: Pokazao sam mu snimke, i počeo ga ucjenjivati, perušati ga. Bila je to svaki put sve veća svota. Kada sam pomislio da bi me mogao ubiti, ili dati ubiti, dao sam mu snimke. Tako sam stekao početni kapital. Mogao sam se osamostaliti. Gloria i ja preselili smo se u drugi grad. Njegova je firma uskoro propala. (*Kratka stanka.*) Njegova žena Mia, moram i to reći, spavala je sa mnom, one iste večeri kad je on bio s mojom Glorijom. Za osvetu je to učinila, u njihovoj postelji. Doznala je da je vara s njihovom baby-sittericom. U usporedbi s Glorijom njegova je žena, kako da kažem, bila...

ILKO: Želite li ovaj svoj postupak priznati kao krimen koji vam se može staviti na teret?

ALEN: Ako treba, mogu. Svatko na mom mjestu bi tako postupio, zar ne ! Ne vidim tu ništa inkriminirajuće.

SLAVKO: Ne protivim se toj tvrdnji, Možemo nastaviti.

SIMON: Predlažem stanku za kavu.

4.

(Simon i Slavko prenose stol na sredinu scene i oko njega postavljaju stolice. Petar donosi kavu zatim se vraća na svoje mjesto. Simon nosi šalice s kavom Justinu.)

ILKO: *(Povjerljivo, poluglasno Alenu.)* Nemojte biti tako samopouzđani. To može iritirati suca. Nastojte...

ALEN: Takav sam kakav sam, ne želim se mijenjati. Nemam se čega bojati. Ja sam, kako sam već rekao, potpuno čist. Uostalom, ovo je samo naša igra, zar ne, dok ne prođe oluja...

JUSTIN: Brzo ste probili kroz nju... Gloriju, odnosno – oluju, zar ne, Alene.

SLAVKO: Justin želi reći da ste se brzo probili kroz život, Alene.

ALEN: Jesam, i na to sam vrlo ponosan. *(Naglo.)* Ja ne bih kavu, gospodo. Ja bih radije konjak, ako ga još ima. *(Petar odlazi i donosi bocu s konjakom i čašu. Želi natočiti Alenu, ali on mu uzme bocu iz ruke i otpije iz nje dobar gutljaj. Petar se vraća na svoje mjesto pokraj vrata.)* Ovako je lakše. Popiješ točno koliko ti treba.

ILKO: Mislim da bi vam više odgovarala kava. Noć je još duga, Alene.

SLAVKO: Je li istina da ste se brzo probili kroz život?

ALEN: To je vraški točno. Treba biti i pametan i pametno raditi.

SIMON: Nastavimo. *(Vraćajući stol i stolice u prijašnji položaj.)*

5.

SLAVKO: To je, znači, bilo dosta lako, Alene?

ALEN: O, ne, nikako, ne. Nije to bilo baš tako lako. Mogao sam ja biti najbolji trgovački posrednik na svijetu, ipak sam morao biti bolji od Filipa, a to je, vjerujte, bilo teško.

SIMON: Tko je Filip?

ALEN: To je bio moj pretpostavljeni u firmi u kojoj i sada radim, donedavni trgovački posrednik za Daleki istok.

SLAVKO: Recite nam kako ste istisnuli Filipa?

ILKO: Mislim da izraz »istisnuti« nije najprimjereniji. Neka tužitelj preformulira pitanje.

- SIMON: Prihvaća se.
- SLAVKO: Recite nam otkada vam Filip više ne stoji na putu?
- ALEN: Filip je umro prije dvije godine.
- ILKO: Gospodine suče, recite optuženome da ne bi smio odgovarati na tužiteljeva pitanja, a da se prije ne konzultira sa svojim braniteljem.
- SIMON: (*Alenu*) To je vaše pravo, Alene. Koristite ga.
- ALEN: Ne vidim potrebu za tim. U čemu je problem? Ja iznosim gole činjenice.
- SLAVKO: Da ih čujemo. Rekli ste: Filip je umro prije dvije godine. Dakle, bio je to star čovjek?
- ALEN: Ne, nije bio star. Imao je pedeset i četiri godine.
- SLAVKO: Bio je prilično mlad. To je zbilja tužno. Najprije se zbog bolesti morao povući s posla, a onda je, prije nego je mogao uživati u zasluženoj mirovini – umro. Tužno, zbilja tužno.
- ALEN: Krivo ste shvatili. Filip je umro na svom radnom mjestu. Nakon njegove smrti ja sam napokon dobio njegovo radno mjesto, preuzeo njegov posao.
- SLAVKO: (*Smije se, pobjedonosno.*) Optuženoga slobodno mogu optužiti za – ubojstvo!!!
- ILKO: Prigovor! Z takvo što tužitelj nema nikakvih dokaza.
- SIMON: Ovo je zbilja iznenađujuće. Da čujemo argumente.
- JUSTIN: (*Trgne se.*) Ubojstvo! A mene nitko ne obavještava o tome! To je zbilja... o-ooo, zbilja... (opet na izgled zadrijema u svom naslonjaču pokraj kamina u koji Petar stavi novu brezovu cjepanicu i zatim se vrati na svoje uobičajeno mjesto pokraj ulaznih vrata.)

6.

- SLAVKO: Evo argumenata; prvo: čovjek je umro; drugo: optuženi je imao dovoljno razloga željeti njegovu smrt; treće: optuženi pokazuje odsutnost bilo kakvog osjećaja sućuti u vezi sa smrću svoga kolega, naprotiv, pokazuje čisto zadovoljstvo. Stoga – kao četvrto – tužiteljstvo vjeruje da je ovaj čovjek kriv i uvjereno je da će to i dokazati.

SIMON: Tužitelj stoji pred velikim izazovom. Ne uspije li dokazati svoju tvrdnju, njegov će ugled biti ozbiljno poljuljan. Prihvaća, optužbu za prvestupanjsko ubojstvo.

ALEN: Ali ja nisam nikoga ubio. Vi ste malo pretjerali s ovom šalom, gospodo.

SIMON: Ubojstvo nije šala, gospodine Alen! To je vrlo ozbiljna optužba. U skladu s tim moramo prilagoditi sudnicu i odjenuti prikladnu, propisanu odoru. (*Justinu*) Justine, pobrini se za sudnicu, dok se tužilac, branitelj i ja ne preodjenemo. (*Petru*) Petre, ti se pobrini za Justina.

ALEN: Čemu služi ovaj cirkus? zašto se morate preobučiti?

SIMON: To je neophodno, gospodine Alene!

(*Izlaze Simon, Slavko i Ilko. Justin preuređuje sobu. Stavlja drvenu ogradu oko Alenove stolice. Na stol donosi veliku debelu knjigu nalik na Bibliju. S obje strane stola postavlja starinske svijećnjake s upaljenim svijećama. Petar mu pomaže.*)

ALEN: (*Justinu*) Morate li i vi, Justine, obući službenu odoru?

JUSTIN: Ne, gospodine Alene. Čim sve ovo uredim, ja ću se povući.

ALEN: Nećete, znači, biti ovdje do kraja ove igre? (*Justin nosi pladanj sa šalicama za kavu.*)

JUSTIN: To ne bi bilo primjereno, Alene. Ne bih se dobro osjećao, o, ne bih. Sada kada imamo slučaj ubojstva, djelo koje traži smrtnu kaznu, to bi bilo neprimjereno. Vaši osjećaji mogli bi...

ALEN: Kakvi moji osjećaji? Što moji osjećaji imaju sa svime ovim? Ovo je samo igra, rekli smo, igra i ništa više.

JUSTIN: Zar vam nisu rekli, gospodine Alene? Trebali su vam to reći. Ja nisam pravnik. Ja sam više od trideset godina radio kao službeni zatvorski krvnik, zadužen za vješanja. (*Justin izlazi. Alen u nevjerici sjedne na svoju stolicu, zatim se naglo digno i krene prema vratima. Predomisli se i opet sjedne. Petar nepomično stoji pokraj vrata.*)

III. ČIN

1.

(Vraća se Slavko, s perikom, odjeven u službenu sudsku odjeću. Prilazi Alenu.)

SLAVKO: Alene, dopustite da vam, s obzirom na svoje dugogodišnje iskustvo, predložim nešto što će olakšati vaš položaj. Priznajte drugostupanjski zločin. Tako ćete izbjeći najtežu kaznu. Dakako, savjetujte se sa svojim braniteljem prije nego donesete ikakvu odluku.

ALEN: *(Posegnuvši ponovno za bocom konjaka koja je ostala pokraj njegove stolice.)* Nije mi to ni nakraj pameti, gospodine. Ja znam da sam nevin, čist kao anđeo. Govorite vi što hoćete, ja se znam braniti. Napadajte, čerupajte... ja sam spreman. Neka igra počne!

ILKO: *(Ulaze Simon i Ilko u službenoj odjeći, s perikom na glavi.) (Simonu koji je sjeo na središnje mjesto za stolom.)* Gospodine suče, budući da je tužitelj za vrijeme naše odsutnosti potajno razgovarao s optuženim... – Je li tako, gospodine Alen?

ALEN: Jest, razgovarao je.

ILKO: ... tražim da se ovo suđenje proglasi nevaljalim.

SLAVKO: Prirodno je da branitelj uvijek želi pronaći izliku za poništenje procesa, i tome slično. Jednako tako prirodno je da tužitelj želi doći do što više dokaza za svoju tvrdnju.

ILKO: Poštovani gospodine suče, optuženi nije dužan odgovarati na tužiteljeva pitanja bez prisutnosti branitelja.

SLAVKO: *(Alenu)* Gospodine Alene, vi ste dragovoljno razgovarali sa mnom, zar ne? Je li to točno?

ALEN: Jest, to je točno. Jesam.

SLAVKO: Jesam li vas upozorio na to da, prije nego išta odlučite, možete razgovarati sa svojim braniteljem.

ALEN: Jeste.

SLAVKO: I što ste vi odlučili?

ALEN: Razgovarati s vama nasamo.

ILKO: Poštovani gospodine suče, smatram ipak da su povrijeđena pravila i da ovaj proces treba proglasiti nevaljalim.

- SLAVKO: Ja sam, gospodine suče, optuženome predložio da prizna zločin drugog stupnja i tako umanjí svoju kaznu. On je to odbio. To je sve.
- ILKO: Ovo je nečuveno!
- SIMON: Gospodine Alen, je li tužitelj vršio pritisak na vas? Odgovorite sa »da« ili »ne.«
- ALEN: Ako kažem »da« to je onda kraj igre, zar ne, gospodine Simon?
- SIMON: Jest, to je onda kraj igre, Alene. U tom slučaju moram poništiti ovaj slučaj.
- ALEN: Još nikada u životu nisam izgubio nijednu igru. Moj odgovor je – ne. *(Alen stane na optuženičko mjesto noseći bocu konjaka sa sobom. Ilko daje znak Petru da mu je oduzme. Petar prilazi Alenu i uzima mu bocu. Nosi je u kuhinju i zatim se vraća na svoje mjesto.)*

2.

- SIMON: Možemo dakle početi.
- ALEN: *(Pod već vidljivim utjecajem konjaka što ga je popio.)* Gospodine Simon, to jest, suče, ja nisam nikoga ubio i ne priznajem nikakav zločin ni u prvom ni u drugom ni u stotom stupnju. Uostalom, meni se fućka za ovaj vaš sud!
- ILKO: Alene!
- ALEN: Oprostite, ispričavam se. Ne želim upropastiti dogovorenu igru. Odgovarat ću na sva pitanja.
- SIMON: Izvolite, gospodine tužitelju.
- ALEN: *(Naglo)* Priznajem, ja sam ga ubio.
- ILKO: Molim vas, gospodine suče, upozorite optuženog da...
- ALEN: Ne, ne, nemojte me sprječavati. Savjest me previše muči. Sve ću vam ispričati.
- SLAVKO: Da čujemo, dakle: Kako ste izvršili to ubojstvo?
- ALEN: Filip me jednog dana pozvao u svoj ured. Pokucao sam na vrata i ušao. Filip mi je rekao: »Našao sam grešku u izvještaju koji ste mi jučer podnijeli. Morao sam to ispraviti. Radio sam na tome čitavu noć«. *(Tišim, prodornim glasom.)* Rekao sam mu: »Hvala vam, dragi Fi-

lipe, što ste me na to upozorili. To je vrlo lijepo od vas. Budući da ste odradili moj posao, želim vas nagraditi. Znam da vam se odavno sviđa moja žena Gloria. Poslat ću je večeras k vama, a dat ću vam i dio svoje sljedeće plaće. (*Stanka*) Ispalo je točno onako kako sam predvidio – srušio se na pod – mrtav. (*Smije se dugim smijehom.*)

(*Vraća se Justin. Sjedne u svoj naslonjač i zadrijema uz vatru koja povremeno pucketa i gori plavim plamenom.*)

SIMON: Vaše ponašanje, Alene, vrlo je neprimjereno. To ovaj sud neće tolerirati.

SLAVKO: Tako ste ga dakle ubili?

ALEN: Ni govora. Nije tu bilo nikakva ubojstva. To je samo moja šala. Stari je lupež umro od srčanog udara.

SLAVKO: Objasnite nam to malo podrobnije.

ALEN: Nije mu to bio prvi put. Imao je već dva ili tri prije nekoliko godina. Nitko u firmi nije to znao. Ja sam to doznao iz najpouzdanijeg mogućeg izvora – od njegove žene.

SLAVKO: Bili ste s njom bliski?

ALEN: I to bi se moglo reći. Zapravo, ne biste mogli uvući prst između nas, kako se to kaže. (*Smije se.*)

ILKO: Tužitelj postavlja gnjavatorska pitanja i zamara moga branjenika.

ALEN: Ništa me to ne gnjavi i ne zamara. Nemam se čega sramiti. Nema u tome ništa strašno. Sreo sam je na jednoj zabavi. Ona se meni upucavala. Filip je tada bio na nekom nagradnom putovanju na Karibima. Nije je htio povesti sa sobom. Moja žena Gloria bila je kod svoje majke. Jednostavno, dogodilo se: ja sam bio sam, ona je bila sama... Kad bi to bio zločin, pola svijeta bilo bi u zatvoru.

SLAVKO: Vi ste snalažljivi, Alene. Vole vas žene, zar ne?

ILKO: Prigovor!

SIMON: (*Slavku*) Nastavite s ispitivanjem.

3.

ALEN: Reći ću vam kako je to bilo. Reći ću vam sve, baš kao da ste mi otac.

SLAVKO: Slušam vas.

ALEN: Moja žena tada je imala malu vezu s nekim pjesnikom. Pala je na njegove sladunjave stihove. Ona je ponekad nevjerojatno romantična. Nije prestajala o njemu govoriti. Nabavila je sve usrane zbirke toga stihoklepca.

SIMON: Jeste li ih čitali?

ALEN: Ne čitam ja takva sranja, gospodine. Imam ja pametnijeg posla, znate.

SIMON: Ali Gloria ih je čitala?

ALEN: Znala ih je napamet. Stala bi na balkon, zagledala se u mjesec i recitirala mi ih, govoreći mi: »Alene, čuj kako je ovo divno, ali ti to ne shvaćaš, ti si od sasvim drukčije materije.« Gloria! Ona me na to natjerala. Kada je doznala za moju avanturicu s Mijom, podivljala je. Rekao sam joj: »Ti misliš da možeš švrljati naokolo s kim hoćeš, a ja ne smije popiti piće sa ženom svoga kolege s posla, je li?« Razbila je tada veliku kinesku vazu koju sam joj bio donio za rođendan. Naravno, nabavio sam drugu, istu takvu. Obje su bile lažne, ali naši prijatelji vjerovali su da su prave.

SLAVKO: Da, uvijek stradavaju vaze.

JUSTIN: (*U poludrijemežu*) Stradavaju... padaju... o-ooo... i moja Irma, stradala je... pala, Irma... moja vaza... s bicikla... o-ooo.

ALEN: Ona me svaki put na to natjera. Ona je takva, Gloria. Zar mislite da bih se ja ovdje bio spetljao s onom jednom malom konobaricom da ona već čitav tjedan ne očijuka sa svojim učiteljem skijanja, diveći se njegovim bicepsima.

SLAVKO: Jeste li spavali s gospodom Mijom?

ALEN: Jesam, naravno, Nastavio sam i poslije, kada se Filip vratio. Zar i vi ne biste, u mom slučaju?

SLAVKO: Ja ovdje postavljam pitanja. (*Kratka stanka*) Jeste li možda pomislili, Alene, da time možete povrijediti Filipa?

- ALEN: Slušajte, kad čovjek spava s nečijom ženom, onda ne misli na njenog muža, vjerujete.
- SIMON: To je istina.
- SLAVKO: Kako ste se, nakon strastvenih trenutaka vođenja ljubavi s gospođom Mijom, osjećali, dok ste mirno ležali i pušeći promatrali njihovu bračnu sobu?
- ALEN: Bio sam posve opušten.
- SLAVKO: Što ste vidjeli? Filipovu fotografiju na njenom toaletnom stoliću...
- ILKO: Prigovor. Tužitelj sugerira odgovor optuženog.
- ALEN: Da, vidio sam je. Cerio se s nje odjeven u svoje večernje odijelo s onom komičnom leptir-mašnom.
- SLAVKO: Izgledao je zadovoljan samim sobom?
- ALEN: Rekao bih da jest.
- ILKO: Tužitelj ponovno sugerira optuženom odgovor.
- SIMON: Prigovor se prihvaća.
- SLAVKO: Iz vaših riječi, Alene, može se zaključiti da se užitak koji ste imali zbog odnosa s Mijom povezao s užitkom da biste time mogli povrijediti njenog supruga Filipa.
- ALEN: Zašto bih ga ja htio povrijediti? Nemam nikakvog razloga za to.
- SLAVKO: Doći ćemo do toga, kada za to bude vrijeme. Možemo se ipak složiti, zar ne, da bi to bio strašan fizički udarac za Filipa da je doznao za vezu svoje žene Mije s njegovim podređenim na poslu.
- ALEN: Možda, da je doznao.
- SLAVKO: Ali, on je ipak doznao, zar ne?
- ALEN: Ja mu to nisam rekao.
- SLAVKO: Ali istina je da je on to doznao, je li tako? Čega se vi tu bojite?
- ALEN: Ničega se ja tu ne bojim. Nitko za to nije znao. Rekao sam to samo svom najboljem prijatelju Olegu.
- SLAVKO: Dakle, gospodin Filip je doznao za aferu svoje žene.
- ALEN: Ako i jest, time se ništa ne mijenja, to nema nikakve veze.
- SLAVKO: To ima puno veze, gospodine Alen. Vama se sudi za ubojstvo toga čovjeka. Vi kažete da nemate nikakva motiva za to. Ali, pretpostavimo da je pokojni Filip nekoli-

ko mjeseci prije smrti doznao za vašu vezu s njegovom ženom, kako bi to na njega djelovalo? Osjećao bi ljutnju, poniženje, sram – javila bi se u njemu želja za osvetom. To su razumne pretpostavke, zar ne?

ALLEN: Meni se čini da jesu.

SIMON: Htio bi vam se osvetiti. Kako? Pokazujući u svemu da je on vaš pretpostavljeni. Vrebajući na svaku pogrešku, potkopavajući vaše samopouzdanje, omalovažavajući vaš posao, ocrnjujući vas u očima vaših direktora. Tako! On bi svim silama nastojao da izgubite taj posao, a vi biste, bez sumnje, svim silama nastojali da ga zadržite. Tu, Alene, leži vaš motiv da ga ubijete.

ALLEN: Moj motiv da ga ubijem? Oprostite, to je zbilja smiješno! To je da poludiš. Cijela ta vaša smiješna konstrukcija zasniva se na pretpostavci da je on doznao za vezu svoje žene i mene nekoliko mjeseci prije svoje smrti. Prava je, međutim, istina da je on to doznao na sam dan svoje smrti.

SLAVKO: (*Smije se.*) Na sam dan svoje smrti! Hvala vam, gospodine Allen.

JUSTIN: Na sam dan... o-ooo... s bicikla... kuk....

SLAVKO: Kako je Filip to doznao?

ALLEN: Nemam pojma i sasvim mi je svejedno.

SLAVKO: Kad se isključe sve druge mogućnosti, može se zaključiti da ste vi, Alene, ubili Filipa.

ALLEN: Jednako kao što ste vi ubili Napoleona!

4.

ILKO: Poštovani gospodine suče, upozorite optuženog da nije dužan odgovoriti na pitanja koja bi ga mogla teretiti i biti na njegovu štetu.

SIMON: Istina je, Alene, vaš je odgovor zvučao gotovo kao priznanje.

ALLEN: Priznanje čega? Što sam rekao?

SLAVKO: Ja ću vam reći što ste rekli. Rekli ste da ste htjeli istisnuti Filipa da biste mogli napredovati.

ALLEN: To je normalno. Svatko želi napredovati.

- SLAVKO: Rekli ste da je pokojnik imao slabo srce, da bi ga svaki šok mogao ubiti. Rekli ste da ste bili svjesni toga.
- ALEN: Toga su bili svjesni i mnogi drugi: njegova žena, njegova obitelj, njegov liječnik. Zašto i njima ne sudite?
- SIMON: Zato što nisu oni, nego vi, imali odnos s njegovom ženom. Zato što ste mu vi, njemu kao svom najljućem takmacu, to namjerno rekli.
- ALEN: Ne njemu, nego svom prijatelju Olegu.
- SLAVKO: Oleg je bio vaše oružje. Točno ste znali što će se dogoditi.
- ALEN: To nije točno. Filip jest bio gad, ali ja to nisam učinio, ne bih učinio. O meni i Miji Olegu sam ispričao onako usput, uz čašu-dvije piva. Kako sam mogao znati da će Oleg to odmah reći Filipu. Nisam znao da će Oleg to meni učiniti.
- SLAVKO: Nas, Alene, ne zanima ono što vi niste učinili. Nama je važna namjera.

5.

- SIMON: Ovaj sud se ne ravna ni po anglosaksonskom ni po rimskom pravu. On nije ni zapadnoeuropski ni istočnoeuropski ustrojen. Ono što je nama najvažnije jest vaša podsvijest, Alene.
- SLAVKO: Razmislite malo unatrag. Kada ste se prvi put nasmijali, zar se nije u jednom trenutku, u jednom djeliću trenutka, u vama javila misao, osjećaj, poticaj, nešto što vam je govorilo: Ovo mogu iskoristiti za svoj cilj. Ne znam, mada, ne znam kako, ali kada za to dođe vrijeme Mija će biti sredstvo kojim ću uništiti Filipa. Zar vam već tada nije sinula ta pomisao?...
- ALEN: Nije. To me opsjedalo čitavo vrijeme. Bilo je da poludiš. Nisam trebao slušati taj glas. Nastojao sam ga izbaciti iz svoje glave...
- SLAVKO: ...taj poriv koji vam je govorio: Ubij Filipa! Riješi ga se kako god znaš.
- ALEN: Pokušao sam zaglušiti taj glas u meni, otjerati ga, ignorirati ga na sve načine, kunem vam se, pokušao sam...
- SLAVKO: Poštovani gospodine suče, što se tiče optužbe ovaj je slučaj završen.

6.

ILKO: Moj branjenik upravo je dvaput izjavio da je svim svojim snagama nastojao potisnuti zlu nakanu. On je nije ni proveo u djelo. To je učinio Oleg. Oleg je kobnu vijest prenio Filipu. Zar ćemo optužiti Alenovu podsvijest, gospodo? U tom slučaju nema toga tko nije prijestupnik, zločinac, ubojica. U tom slučaju svatko je od nas krivac za nečiju smrt. Ne možemo suditi podsvijesti. Moramo suditi za ono što je ishod svjesnog čina kojem se, koliko god on bio potaknut nagovorima, glasovima, pritiscima podsvijesti, ne može suditi ako se čin nije ostvario. To je kao nekoga ubiti u snu. Može li se, gospodo, suditi snu? Mislim da ne može. Ponavljam, ne može se suditi podsvijesti. Ako je to tako, a vjerujem da tako jest, za mojeg branjenika tražim oslobađajuću presudu.

SIMON: Poštovani kolege, sigurno ćete se iznenaditi ako vam kažem da se slažem gotovo sa svime što ste ovdje rekli. Optužba je rekla svoje, obrana je rekla svoje. Ipak, složiti ćete se i sa zaključkom da je zločin počinjen. Gotovo se valja suglasiti s izuzetnom tvrdnjom obrane da se optuženi ne razlikuje od bilo kojeg čovjeka na svijetu, čovjeka što ga podsvjesni porivi vode iz jedne strasti u drugu, iz jedne sebičnosti u drugu sebičnost. Tko to može poreći? Nitko, gospodo, nitko osim nas, osim ovog suda. Razlog njegova postojanja nije ništa drugo nego baviti se podsvjesnim kriminalcima, kakav je gospodin Alen. Sveta dužnost ovog našeg suda jest razotkriti, osuditi i kazniti bez oklijevanja one zločine koje postojeći sudovi ne mogu ni evidentirati. Smijemo li dopustiti da nam podsvijest bude izlika? Upoznali smo pravu prirodu podsvijesti gospodina Alena, onaj glas, onaj nagovor što ga je, kako je sam rekao, nastojao izbaciti iz svoje glave. Užasnut odbacio ga je, a ipak: one je ubio Filipa. Upravo odbacivanje tog poriva postalo je njegova najjača racionalizacija: kako bih mogao nekoga ubiti, kada svom snagom odbacujem pomisao da to učinim. To je podsvijest, gospodo, najpodmukliji narkotik u ovom našem okrut-

nom svijetu, to brzo, ugodno opravdanje za sve naše prijestupe. Naravno, zločinac kakav je gospodin Alen, nije svjestan svoga čina, ne osjeća nikakvu grižnju savjesti. On je takav debelokožac da je čak i nema. Poštovani kolege, ako kažete da je sav svijet takav, da je život ratište prepuno nesvjesnih, bezosjećajnih divljaka, ne mogu se s vama složiti. Ne ponašaju se svi ljudi kao zvijeri. Ne može se zločin opravdati riječima: Tako svi rade, nisam to ja – takav je život. Dužnost ovoga našeg suda jest boriti se protiv toga i to iskorijeniti iskorjenjujući takve. Gospodin Alen jedan je od takvih i pravda zahtijeva da bude osuđen na – smrt!

ALEN: (Vičući.) Neću se više igrati nikakva suda. Vi ste skupina luđaka i ovaj sud samo je plod vaše bolesne mašte. (Diže se sa stolice i pokušava otići, ali Petar ga u tome spriječi i vrati ga na optuženičku stolicu.)

SIMON: Suđenje je završeno. (Alenu) Osuđujem vas na smrt vješanje, (Slavku i Ilku) Kolege, čestitam vam na dobro obavljenom poslu.

SLAVKO: I ja vama, Simone.

ILKO: I ja, iskreno čestitam.

SIMON: Nazdravimo! (Slavko odlazi po piće i čaše. Vraća se. Piju i nazdravljaju jedan drugome.) Sjajno ste postavljali pitanja, Slavko. Naravno, takvi vam dokazi ne bi prošli ni na kojem drugom sudu. (Smije se.)

JUSTIN: (Budi se iz čvrstog sna kojim je bio zaspao. Bunovno govori.) Irma, stani, Irma! Objasnit ću ti...

SIMON: (Justinu) Još jedan uspjeh tužiteljstva, dragi Justine, još jedna smrtna kazna. Budući da je već kasno, izvršit ćeš je sutra. Otprati gospodina Alena gore u sobu.

ALEN: Ne treba mi nikakva pratnja! Odlazim! Ovo je sprdačina. Boli mene patak za vaš sud i vašu osudu. (Vidjevši da mu prilazi Petar, uhvati ga panika. Gubi kontrolu nad svojim vladanjem.) U redu, u redu! Jesam, ja sam ga ubio. Ja sam ubio Filipa. Želio sam njegovu smrt i to sam postigao. Zašto bih ja bio drugačiji? Zašto bih ja bio bolji od drugih? I vi ste ubojice – čak i veći nego ja! Samo vi to nazivate pravdom. A što je pravda, recite mi?! Ja ne

vjerujem u pravdu! Pravda ne postoji! Pravda ne postoji!
(*Pojuri, otvori vrata i izjuri u olujnu zimsku noć.*)

SIMON: (Viče) Ne tuda, Alene, ne tuda!

PETAR: (*Izlazi za Alenom i ubrzo se vraća.*) Da. (*Zatamnjenje*)

7.

(*Večer sljedećeg dana. Simon i Slavko sjede za stolom i igraju stolni nogomet. Justin drijema u naslonjaču pokraj kamina u kojem gori plavičasta vatra. Petar stoji pokraj ulaznih vrata.*)

SLAVKO: (*Simonu*) To je bio čist prekršaj.

SIMON: Nije, dragi moj, nije. Tvoj se branič nije snašao.

SLAVKO: Gluposti, to je čist, čist...

SIMON: Jučer si bio puno bolji...

SLAVKO: ...prekršaj.

SIMON: Puno bolji!

(*Čuje se zvono na vratima. Petar otvara. U sobu ulazi Gloria.*)

GLORIA: Ja sam Gloria Aster. Tražim svog muža Alena. Rekli su mi da se možda ovdje kod vas sklonio.

SIMON: Ah, vi ste žena nesretnog gospodina Alena. Sjednite.

GLORIA: Što mu se dogodilo? Nije valjda nešto strašno?

SLAVKO: Sjednite. Skuhat ćemo vam čaj. (*Daje rukom znak Petru koji odlazi u kuhinju.*)

SIMON: Alen se zbilja sklonio kod nas. Večerali smo. Odjednom se naglo digao i izjurio.

SLAVKO: Ova naša kuća možda to niste primijetili, sagrađena je na samom rubu provalije...

SIMON: Pao je...

GLORIA: (*Vikne*) Pao!?

SLAVKO: I usmrtio se.

JUSTIN: (*Trgne se, vikne.*) Irma... o-ooo... bicikl... (*Opet utone u san.*)

GLORIA (*Mirno*) Otišao je jučer rano ujutro. Rekao je da mora nešto obaviti, sklopiti neki posao, ne znam... Počela je oluja... (*Petar joj donosi čaj, zatim se vraća na svoje mjesto pokraj ulaznih vrata.*) Ja nisam kriva za njegovu smrt,

vjerujte mi. Morala bih otići... Morala bih se pobrinuti...

SLAVKO: Gospodo Gloria, noć je. Pada snijeg...

SIMON: Nema smisla da vozite po ovakvom vremenu. To bi moglo biti opasno.

SLAVKO: Ostanite s nama do ujutro. Večerajte.

SIMON: Poslije večere mogli bismo malo prekratiti vrijeme...

SLAVKO: Znam da vam je teško, ali... Vi ste razumna žena...

SIMON: Izmislit ćemo kakvu igru, da ne mislite na ružne stvari... Vi ste mladi, zgodni... Takav je život. Ostanite do jutra, a onda...

SLAVKO: Pristajete li?

GLORIA: Pristajem.

KRAJ

NAPOMENA: Ova drama nastala je prema jednom proznom motivu Friedricha Dürrenmatta.